

BEZPIECZNA OBSŁUGA MASZYN I URZĄDZEŃ ROLNICZYCH

Cechą maszyn rolniczych jest to, że są one przeznaczone do cięcia, rozdrabniania, miażdżenia itp. oraz mają wiele odkrytych roboczych części. Do tego dochodzi brak rozwagi lub umiejętności niektórych użytkowników. W efekcie np. Najwięcej wypadków ma miejsce przy obsłudze m.in. pilarek tarczowych i łańcuchowych, pras do słomy i siana, rozrzutników obornika, siewnic, sadzarek do ziemniaków, siewników zbożowych, kosiarek, śrutowników, rozdrabniaczy okopowych, elektronarzędzi oraz różnego typu przekładni pasowych, ciągników i wielu innych maszyn. najczęściej szczególnie brak osłon i hamulców, użytkowanie maszyn i urządzeń aż do całkowitego ich zniszczenia, maszyn własnej produkcji, nierzadko wykonanych z części złomowanych, zużytych i „zmęczonych”, a także remontowanie i naprawianie we własnym zakresie, bez kwalifikacji, zaplecza warsztatowego i odpowiednich narzędzi; pochwyceniu, uderzeniu i skaleczeniu przez ruchome części maszyn ulegają corocznie około 4 tysiące osób, a 20 ponosi śmierć.

Właściwa eksploatacja maszyn

Bezpieczeństwo podczas pracy z maszynami w bardzo dużym stopniu zależy od ich umiejętnej obsługi. Dlatego, zanim uruchomisz maszynę, dokładnie zapoznaj się z instrukcją obsługi. Instrukcję tę powinieneś otrzymać przy zakupie. Jeśli nie jest dość jasno sformułowana, poproś sprzedawcę o dodatkowe wyjaśnienia. Gdy wypożyczasz maszynę (np. od sąsiada), poproś też o instrukcję obsługi. Nie uruchamiaj maszyny, jeśli masz jakiegokolwiek wątpliwości!

Zanim kupisz nowe urządzenie lub maszynę, sprawdź, czy posiada znak „CE” – Certyfikat Europejski obowiązujący od 1.05.2004 roku, a także deklarację zgodności z przepisami obowiązującymi w państwach Wspólnoty Europejskiej „WE”, zawartą w instrukcji obsługi, oraz znak bezpieczeństwa „B” – obowiązkowy dla maszyn wprowadzanych do obrotu do 30 kwietnia 2004 r., a dobrowolny – od 1 maja 2004 r. Najlepiej zrobisz, jeśli wybierzesz maszynę oznaczoną dodatkowo „Znakiem Bezpieczeństwa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego”. Znakiem tym obecnie 19 producentów oznacza 123 wyroby.

Na maszynach znajdziesz też inne symbole i napisy. Zwykle mówią one o zagrożeniach związanych z obsługą maszyny. Warto się z nimi zapoznać.

Staraj się używać maszyn wyłącznie zgodnie z ich przeznaczeniem.

- Nie wykorzystuj kombajnu do omłotów w pomieszczeniach (z uwagi na niebezpieczeństwo pochwycenia przez zespół żniwny i zagrożenie pożarowe).
- Nie uruchamiaj ciągnika i maszyn samobieżnych w pomieszczeniach drewnianych z uwagi na zagrożenie pożarowe.
- Nie używaj ciągników i silników do napędu maszyn nie przystosowanych do tego konstrukcyjnie (np. starych siewnic).

- Nie przewoź ludzi w skrzyni rozsiewacza nawozów mineralnych.
- Nie przewoź ludzi w skrzyni rozrzutnika obornika, jeśli jest zamontowany wał przegubowo-teleskopowy i adapter roztrzaskający, a tylna burta skrzyni ładunkowej jest zdemontowana i nie ma siedzeń.
- Nie dopuszczaj do długotrwałej pracy ciągnika i maszyn samobieżnych w pomieszczeniach o słabej wentylacji ze względu na możliwość zatrucia spalinami.
- Nie wykorzystuj kombajnów oraz ciągników kołowych bez kabiny lub ramy ochronnej do pracy na znacznych pochyłościach (o większym kącie nachylenia niż 12 a kombajnów – na pochyłościach większych niż 10)
- Nie zezwalaj na jazdę na ładunku, błotnikach, zaczepach, burtach; na wsiadanie i wysiadanie w czasie jazdy; na przebywanie na ciągniku i maszynach kogokolwiek poza konieczną obsługą!
- Nie zezwalaj nikomu na przebywanie między ciągnikiem a maszyną współpracującą oraz na wchodzenie na dyszle, zaczepy, ramy i inne części ciągnika lub maszyn rolniczych w czasie pracy!
- Jeśli pozostawiasz maszynę na pochyłości, musisz mieć pewność, że nie zjedzie sama po niej. Podłóż pod koła podstawki (kliny), a gdy maszyna posiada hamulec postojowy, zaciągnij go.
- Cały czas musisz panować nad maszyną. Musisz kontrolować nie tylko jej pracę, ale i otoczenie. Musisz wiedzieć, co dzieje się wokół maszyny.
- Aby zmniejszyć ryzyko wypadku, maszyny wyposaża się w elementy ograniczające kontakt z niebezpiecznymi częściami – osłony, obudowy, podajniki. Ponieważ kolor symbolizuje , a – , osłony zwykle maluje się na żółto, a niebezpieczne części – na czerwono (lub inny kolor, kontrastujący z obudową).
- Osłonięte powinny być : silniki, koła pasowe i zębate, pasy, łańcuchy pędne, wały, przekładnie, przeguby,
- Osłony, obudowy, podajniki i inne zabezpieczenia żółty ostrzeżenie czerwony niebezpieczeństwo mechanizmy napędowe i układy przekazu mocy wały przegubowo-teleskopowe (na całej długości), końcówki wałów wystające poza korpus maszyny, płaskie pasy napędowe, np. w młocarniach, stertnikach, siewkarniach, dmuchawach. -
- Aby zabezpieczyć się przed uderzeniem lub pochwyceniem przez pas, należy go na całej długości otoczyć osłoną z siatki, lin, płotków lub poprzeczek.
- Osłonięte powinny być także , np.: noże, bijaki (osłonami zamontowanymi na stałe), tarcza piły (osłoną regulowaną), elementy tnące maszyn żniwnych (osłonami zdejmowanymi wyłącznie na czas pracy). Jeśli zdjąłeś osłonę na czas remontu lub smarowania, załóż ją z powrotem po wykonaniu tych czynności.
- Jeśli posiadasz lub nabyłeś maszynę zdekompletowaną, wyposaż ją koniecznie w brakujące osłony mechanizmy robocze.
- Nie pozbawiaj maszyn i urządzeń osłon fabrycznych.

- Zanim rozpoczniesz pracę z kosiarką rotacyjną, glebogryzarką, różnego typu rozdrabniaczami, rozrzutnikami obornika oraz rozsiewaczami nawozów, uprzedź osoby znajdujące się na polu, aby nie zbliżały się do nich. Przebywanie podczas pracy tych maszyn w odległości mniejszej niż 50 m jest bardzo niebezpieczne.
- Wszędzie tam, gdzie zachodzi konieczność podawania materiału do obróbki, a tym samym istnieje niebezpieczeństwo opuchnięcia rąk w sieczkarniach, rozdrabniaczach, piłach tarczowych – należy wykorzystywać lub zamontować lub zamontować podajnik, popychacze lub urządzenia uniemożliwiające wciągnięcie ręki, albo mechanizm zmiany kierunków obrotów lub zatrzymania maszyny w razie niebezpieczeństwa.
- Do pracy z rozrzutnikiem obornika nie przystępuj bez zainstalowanej siatki na przedniej burcie.
- Przy zrywce drewna w lesie należy wykorzystywać tylko ciągniki z kabiną, której tylna szyba zabezpieczona jest siatką przed uderzeniem zerwaną liną.
- Aby zmniejszyć prawdopodobieństwo upadku lub poślizgnięcia, ciągniki, przyczepy, maszyny wyposaża się w lub ułatwiające wchodzenie i schodzenie, a podesty robocze. Zadbaj, aby były one solidnie przymocowane i na bieżąco oczyszczane (np. ze smarów, błota). W czasie zwózki zabieraj ze sobą na pole długą drabinę, aby po załadunku użyć jej do zejścia. Nie pozwalaj na zeskakiwanie z przyczepy, wchodzenie lub schodzenie po dyszlach i kołach.
- Aby ułatwić agregowanie maszyn lub przyczep z ciągnikiem i wyeliminować udział drugiej osoby (narażonej w czasie sprzęgania na przygniecenia), montuje się, a ciągniki wyposaża w układ „HITCH-TRONIC” i szybkoosprzęg, znacznie zwiększając one bezpieczeństwo. Agreguj maszyny i przyczepy sam: nie dopuszczaj, by między ciągnikiem i doczepianą maszyną lub przyczepą przebywały inne osoby.
- Ciągnik i maszyny samobieżne wyposaż w oraz w proszkową, a kombajn dodatkowo w gaśnicę pianową. W gaśnicy (śniegowe lub proszkowe) wyposaż także pomieszczenia, w których pracują maszyny stwarzające zagrożenie pożarowe. Pamiętaj, że przynajmniej dwa razy w roku trzeba je konserwować!
- Zanim uruchomisz ciągnik lub maszynę samobieżną, sprawdź: układ kierowniczy, układ hamulcowy, ogumienie, światła, sygnał dźwiękowy. Jeśli z ciągnikiem zagregowana jest maszyna, sprawdź, czy odłączone jest jej zasilanie (w przypadku kilku punktów odbioru mocy, skontroluj wszystkie). Potem sprawdź stan osłon, zabezpieczeń, mechanizmów napędowych i układów przekazu mocy (w szczególności pasów i łańcuchów) oraz połączenie maszyny z ciągnikiem.
- Zanim uruchomisz maszynę, uświadom sobie, do jakiego stopnia ogranicza ona pole widzenia. To bardzo ważne! Może się okazać, że dorosłego maszyna nie przesłania, ale dziecko – tak!
- Zanim włączysz parnik, sprawdź, czy pokrywa jest szczelnie zamknięta i zablokowana, sprawdź też stabilność stojaka i zawieszenie kotła.

- Systematycznie sprawdzaj i utrzymuj w dobrym stanie instalację elektryczną urządzeń (wyłączniki, przewody, bezpieczniki, spirale itp.). apteczkę gaśnicę.

Przerwa w pracy

Jeśli chcesz zatrzymać maszynę obsługiwaną zespołowo, (pomocników). Przed rozpoczęciem pracy powinniście uzgodnić sygnalizację. Pamiętaj, że bez zapowiedzi nie wolno też maszyny uruchamiać!

- Nie wolno ci opuszczać ciągnika lub maszyny samobieżnej, jeśli nie wyłączysz uprzednio silnika i napędu wału odbioru mocy (napędu WOM)!
- Jeśli zatrzymałeś się na stoku, zaciągnij hamulec ręczny i włącz najniższy bieg przeciwny do kierunku staczania się ciągnika. Jeśli nawet zamierzasz przerwać pracę tylko na chwilę, wyłącz silnik i napęd WOM! uprzedź pomocnika

Bieżące naprawy, konserwacja

- Zanim zaczniesz naprawiać, konserwować, sprawdzać, regulować lub czyścić ciągnik, maszynę z nim zagregowaną lub samobieżną, . Jeśli siłą pociągową są konie, wyprzęgnij je. Nie zapomnij o wyłączeniu silnika i odłączeniu zasilania, jeśli naprawiasz urządzenie elektryczne!
- Także zakładanie sznurka, regulacja przyrządu wiążącego, smarowanie pasa transmisyjnego i koła pasowego jest bezpieczne dopiero po wyłączeniu silnika i odłączeniu napędu.
- Jeśli chcesz otworzyć komorę maszyny rozdrabniającej pasze, wyłącz napęd i poczekaj, aż zatrzyma się wirnik.
- Jeśli musisz korzystać z podnośnika, zanim zaczniesz naprawiać maszynę podstaw podpórki, aby na ciebie nie opadła. wyłącz silnik i napęd oraz poczekaj, aż zatrzymają się elementy robocze.
- Szczególnej ostrożności wymaga wymiana, naprawa i ostrzenie elementów tnących (np. maszyn żniwnych), a nawet zdejmowanie z nich osłon i zakładanie ich.
- Nie możesz się wtedy spieszyć, nie powinieneś być zmęczony.
- Jeśli chcesz naprawiać maszyny i narzędzia zawieszane na ciągniku, opuść je najpierw na ziemię.
- Ostrożności wymaga też naprawa kół z pierścieniami sprężystymi. Umieść koło w osłonie z mocnych prętów lub płaskowników, jeśli chcesz je napompować albo zdjąć lub założyć pierścień.
- Nie naprawiaj maszyn prowizorycznie!
- Nie używaj lin, łańcuchów, pasów naprawianych za pomocą nitów, śrub, drutu!
- Wymieniaj uszkodzone osłony i zabezpieczenia, uzupełniaj brakujące!
- Unikaj urządzeń domowej konstrukcji! Nigdy nie włączaj napędu rozrzutnika obornika, aby ułatwić mycie. Pomyśl o kupnie myjki wysokociśnieniowej. Nie usuwaj zapchań kombajnów, kopaczek, a szczególnie pras, jeśli nie wyłączyłeś napędu.